

2021

by Johan Kjellander 2021

[På svenska](#)

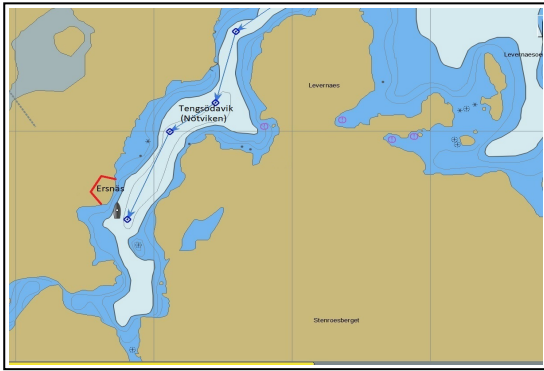
In July 2020 Tove and I came back home to Åland after 9 years of sailing around the world with Bird of Passage. Since then, life has been very different, living ashore without traveling and working hard to finish our house, even during the winter.

We are now ex-sailors, and I could have stopped writing here, but writing has become a habit that I enjoy and there are new things in our life that engage. There might even be a new (smaller) boat to present in the future. To make it easier for our friends here in the Nordic countries I have decided however to continue my writing in Swedish language. For those of you who prefer English, Google provides a good translation...

Ersnäs

Tove och jag kom som sagt hem från vår jordenruntsegling den 7:e Juli 2020 och båten placerade vi vid vår brygga på norra Åland. Toves morfar köpte en tomt här 1959 och lät bygga en sommarstuga där Tove tillbringade all ledig tid som ung. Stället heter Ersnäs och ligger på en udde i Tengsödavik. Så småningom kom även jag att trivas här och när vi närmade oss 61 och det skulle bli möjligt att gå i pension, bestämde vi oss för att sälja vår gård i Sverige och flytta till Ersnäs permanent. Samtidigt började det bli dags för sjösättning av vår nya båt, Bird of Passage, och då skulle vi kunna segla söderut på vintrarna när det var för kallt för att bo i sommarstugan. På somrarna kunde vi lämna båten någonstans och semestra på Åland för att så sakteliga bygga om huset och till slut kunna bo där permanent. Så var planen, och ungefär så blev det också så småningom.

Vi har nu varit hemma i ett och ett halvt år och livet är väldigt annorlunda. Vi bor i vårt husbygge, även vintertid. Båten är ute till försäljning och vi gör inga långa resor längre. Den gamla sommarstugan finns inte kvar och istället har jag byggt ett nytt modernt hus på samma plats. Jag har alltid drömt om ett hus med torn och det nya bostadshuset har faktiskt fått ett litet tornrum på övervåningen. Det saknas ännu något år innan allt är klart men vi har det varmt och skönt och alla viktiga bekvämligheter finns på plats. Dessutom har jag byggt en ekonomibyggnad med tvättstuga, dusch och toalett samt en verkstad och en carport. Vi kallar bostadshuset för Höghuset och ekonomibyggnaden för Långhuset.

Höghuset har en rolig koppling till dom Finlandssvenska Mumintrollen. Tove (Kjellander) är döpt efter Tove Jansson, dvs. konstnären som skapade Mumintrollen. Hon i sin tur polade ihop med riksdagsmannen Atos Virtanen som var bror till Toves morfar, han som byggde sommarstugan där Höghuset nu står. Grannarnas barn kallar det för Muminhuset.

Det finns många spännande historier att berätta om Toves morfar och hur det var på Åland på den tiden. Spritsmuggling och gömda krigsflyktingar tex. Lite vilda västern faktiskt!

Bryggan

Att vi skulle vara hemma med båten redan 2020 var inte vår ursprungliga plan. När vi lämnade Indien och seglade upp mot Röda havet hade vi en

plats bokad på en marina i Turkiet där vi hade tänkt lämna båten under sommaren -20 för att först sommaren -21 komma tillbaks och segla hem båten till Åland. Då skulle huset vara så färdigt att det gick att använda även vintertid. När vi kom till Egypten ville dock Corona annorlunda. Alla hamnar stängde och vårt enda alternativ var att segla direkt hela vägen hem till Åland, 4000 sjömil. En tuff segling och de första 54 dygnen fick vi inte gå iland någonstans på grund av Coronan. Hela den resan finns beskriven i detalj i Loggböckerna från 2020.

Nåväl, vi kom hem till slut och nu gällde det att förbereda sig för en vinter på Åland som vi inte planerat. Höghuset behövde isoleras, vattnen och avlopp fryssäkras osv. Hur skulle vi hinna det? Och båten då, var skulle vi göra av den? Vi hade ju ett helt bohag i den med alla souvenirer från främmande länder och en hel verkstad med maskiner och verktyg. Dessutom behövde den servas. Jag bestämde mig hastigt för att låta den ligga i vattnet vid vår brygga under vintern. Ingen idealisk plats och ingen vidare brygga för en så stor båt men det finns ju cement och armeringsjärn så nu fick det bli lite förstärkningar.

Jag hade redan tidigare år sett till att det fanns en skaplig stenpir som sträckte sig några meter ut i vattnet och nu byggde jag på den med betong och armering. Längst ut gjöt jag fast ett grovt stålrör på tvären med en pollare i var ände.

Tre ton betong och säkert lika mycket sten och grus. Resultatet blev perfekt, Landgången som jag köpte av en kille i Egypten passade bra mellan båten och bryggan så nu var det enkelt att komma ombord.

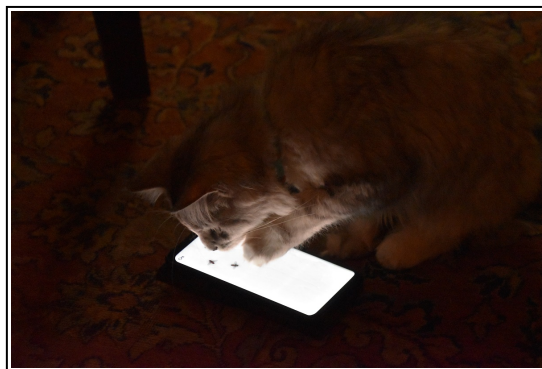

Båten klarade första vintern bra men när det blåser riktigt hårt från sydväst är hon lite utsatt så jag funderade länge på om man kunde få i några pålar i botten som kunde stötta henne när det blåser från det hållet. Sommaren -21 fick jag tag på en kille som var här i krokarna och pålade en annan brygga så då var det bara att slå till. Han tog med sig 5 långa telefonstolpar och av det byggde vi en triangelformad konstruktion som är stadigt förankrad i botten och som jag tänker mig skall få ett trädäck så småningom. Det kommer att bli jättebra.

Familjen utökas

Tove har haft katt större delen av sitt liv men inte de senaste 10 åren eftersom vi varit ute och seglat och rest mycket. Nu när vi slagit oss till ro igen blev det bråttom att skaffa katt och självklart skulle den vara långhårig, det har alla Toves katter varit. Hon hittade en uppfödare här på Åland som hade två små kattsystrar till salu. Tove tingade den ena och vår granne Iris tog den andra. Vårans skulle heta Smilla bestämde vi och Iris döpte sin till Sally.

Smilla är hälften Main Coon och hälften Chinchilla Perser. Våldigt lekfull och ivrig musjägare visade det sig. Det blev ett lyckat val och nu har Tove äntligen en långhårig katt igen.

Kattsystrarna träffas då och då och verkar ha väldigt kul tillsammans.

Martin och Gustav

Våra söner Martin och Gustav bor och jobbar i Sverige. Martin i Örebro och Gustav i Bro utanför Stockholm. Båda inom Eon-koncernen och båda inom driften av värmekraftverk. Tyvärr lite långt borta, så vi får inte träffa dom så ofta som vi skulle vilja. Martin bor i en äldre bostadsrätt och Gustav i en nybyggd hyresrätt båda på bekvämt avstånd från sina arbetsplatser.

Vi har på vår tomt förutom Höghuset och Långhuset också två små gäststugor som Martin och Gustav brukar använda. Den ena är en stockstuga från 1980 med två bäddar och en förstuga med ett litet pentry. Där brukar Gustav residera när han är här. Vi kallar den för Gustavs stuga. Den andra stugan är egentligen en gammal bastu men den har också ett sovrum med plats för två, en så kallad bastukammare.

I våras blev fastigheten närmast norr om oss till salu och efter en kort diskussion med Martin slog vi till. C:a 2500 kvadratmeter strandtomt gränsande till vår gamla tomt och en enkel liten sommarstuga från 1960. El, men inget vatten eller avlopp och ingen bilväg fram till huset så det fanns lite att göra. Martin gillar sitt nya ställe och har varit här flera veckor sen i våras och snickrat och donat. En ny altan har det blivit och en ordentlig bilväg fram till huset. Sommarvatten får han ifrån oss genom en lång slang tills vidare och Internet via en Wi-Fi-repeater som matas från Höghuset. Toalett och dusch finns i Långhuset som han kan använda tills han ordnat en egen lösning.

Båda sönerna lyckades nyligen få en vecka ledigt samtidigt och då bestämde vi oss för att fira jul här på Åland tillsammans alla fyra. Det var många år

sedan vi kunde göra det. Visserligen två veckor för tidigt men det spelar ju ingen roll. Tyvärr var det lite för kallt för att Gustav skulle kunna hålla värmen i sin stuga så han fick bo i Höghusets tornrum, men Martin lyckades hålla varmt i sin stuga genom att elda i den gamla spisen, trots att det var 10 grader kallt ute. Vi passade också på att bjuda grannarna på glögg en kväll. Det blev en lyckad fest.

Vänner på besök

Vi har ofta haft besök av seglarvänner när vi varit hemma på somrarna. Nu var det ju Coronatider och gränserna stängda men det fanns ett undantag i den Åländska lagstiftningen. Inreseförbudet gällde inte fritidsbåtar! Alltså var det fritt fram för våra gamla seglarvänner Sven-Gunnar och Annika från Örebro att komma hit i sin S30:a Saga. Det var kul och som vanligt blev det bastu och öl och massor med gamla seglarminnen. Vi har seglat ihop till och från sen början av 80-talet.

Sjösättning i Sjökvarteret

Åland är idag en sjönation med rederier och fartyg över hela världen. På 1800-talet grundlades denna verksamhet genom den så kallade "bondeseglationen", dvs. bönder som gick ihop i små bolag och byggde Jakter och Galeaser som kunde frakta ved och andra varor i Östersjön. Mycket av transporterna gick till Stockholm. Än idag finns minnen från bondeseglationen kvar i form av Sjökvarteret i Mariehamn som är ett levande museumområde med utställningar, butiker och yrkesverksamma hantverkare. Under årens lopp har flera Jakter och Galeaser byggts här och i somras sjösattes den senaste i raden, vedjakten Alanta. Vi seglade dit med Bird of Passage för att få vara med om festligheterna.

Länk till Sjökvarteret i Mariehamn: [Sjökvarteret](#)

Länk till bygget av Vedjakten Alanta: [Alanta](#)

Vi lämnade vår brygga dagen innan och seglade i fin vind söderut till Sjökvarteret i Mariehamn, c:a 25 sjömil. Med oss hade vi ett härligt gäng grannar från Tengsödavik. På vägen till Mariehamn blev vi omkörda av ett helt koppel med vrålände motorbåtar i hög fart. Det var den årliga motorbåtstävlingen Poker Run som gick av stapeln samma helg som Alanta skulle sjösättas.

Länk till tävlingen Poker Run: [Poker Run](#)

Vi fick en bra kajplats i Sjökvarteret och hade fin utsikt från båten. På plats fanns också Galeasen Albanus som även den är byggd i Sjökvarteret. Jag har skrivit mer om Albanus och när vi seglade med henne till strömmingsmarknaden i Helsingfors i 2018 års Loggbok.

Inne i varvslokalen där Alanta väntade på sjösättning var det full aktivitet. Sjösättningen är ju kulmen på många års arbete och inget får gå fel, det betyder otur. En ramp hade byggts och rännan var smord med fårtalg och det enda som höll Alanta på plats nu var ett rep som när signalen gavs skulle huggas av med en yxa.

Från fördäcket på Bird of Pasage hade jag bra utsikt med kameran och det var tur för kajerna runt Alanta var totalt igenkorkade med åskådare. Vilken fest!

Husbygget fortsätter

Det kan ta lång tid att bygga hus, särskilt om man ska bygga 2 hus och segla jorden runt samtidigt. Vi började 2015 med att bygga Långhuset. På så vis fick vi tillgång till tvättstuga, dusch och toalett vilket kan vara praktiskt när man river huset där man bor i olika omgångar. Dessutom fick jag en verkstad och en carport där jag kunde förvara byggmaterial och ha kap- och klyvsågen stå under tak. Hur det gick till att bygga Långhuset finns väl beskrivet i 2015 års Loggbok.

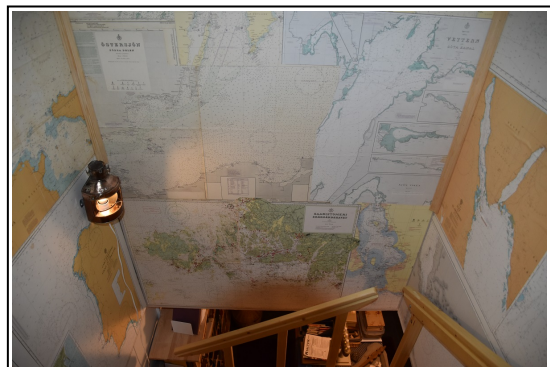
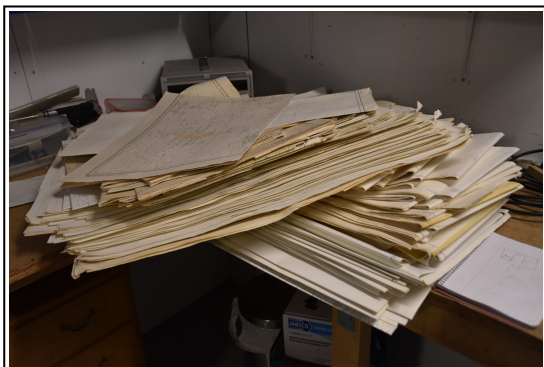
Under de kommande åren rev jag den gamla sommarstugan en bit i taget och byggde nytt, lite större, men framförallt med modern standard på isolering och ventilation. Det har varit en utmaning att bo i huset på somrarna samtidigt som man river och bygger. Dammigt och kallt ibland och ganska primitivt men nu börjar vi faktiskt närma oss slutet. Bygget av Höghuset startade 2016 och fortsatte sen periodvis fram till idag. Det finns massor av bilder och text om detta i Loggböckerna från 2016 och framåt. Här kommer lite bilder från 2020 och 2021.

På hösten 2020 när bryggan var klar och båten väl förankrad satte jag igång med nästa del av Höghuset. Det blev några nya plintar och ett fundament till den nya murstocken som skulle bli. Jag hann lagom med att resa upp ett par ytterväggar och få på ett provisoriskt tak med pressenning innan höststormarna började. Det blev rätt stressigt på slutet men vi klarade det också!

Under vintern arbetade jag med insidan av trapphuset som leder upp till tornrummet. Träpanel i taket och gips på tre av väggarna. Utanpå gipsen tapetserade jag med gamla sjökort som jag plockat ur båten. Perfekta souvenirer, varje gång man går i trappen påminns man om platser man varit på.

Den fjärde väggen täckte jag med en panel av brädor från en innervägg som jag rev i det gamla huset. Jag vitlaserade dem och satte dem vertikalt med lite luft emellan.

Här har vi samlat souvenirer från våra seglingar, både med Bird of Passage och med Lynx. Mest små tavlor men även vår gamla skeppsklocka och lite annat kul.

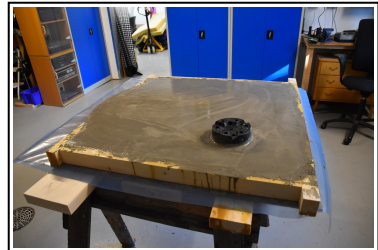
När våren kom satte jag genast igång och riva den sista delen av det gamla huset. Sen kunde jag äntligen resa upp dom sista takstolarna (tack för lyfthjälp Peter) och med hjälp av sönerna få på lite plåt.

Så här ser det ut på utsidan just nu.

På insidan har jag rivit den gamla murstocken och lagt in ett nytt välisolerat golv. Den öppna planlösningen gör att det behövs en stolpe som håller upp taket till övervåningen. Varför inte en torrgran från Martin's tomt?

Sen var det dags att mura upp den nya murstocken. Jag lyckades rädda så mycket tegel från den gamla murstocken att det precis räckte till att mura in en ny kamin från Jötul. Sen fick det bli en färdigisolerad plåtskorsten resten av vägen upp genom vinden och ut över taket. Resultatet blev över förväntan. Vi använder kaminen ofta och den har inga problem att hålla hela huset varmt även när det är 10 grader kallt ute. Det är mycket tegel i den som lagrar värme. Eldar man på kvällen är den ordentligt varm även nästa morgon.

Nu är 2021 slut och det som återstår att göra på höghuset är el, vatten, avlopp, ventilation, inredning av badrum och kök samt träpanel på utsidan av fasaden där det saknas. En hel del av detta får man inte göra själv så jag måste hyra in hantverkare vilket gör att det kommer att gå fortare. Nästa vinter borde det inte vara så mycket kvar att göra. Måla och tapetsera kanske....

På vinterbilden ser man Höghuset från sjösidan en solklar dag med skuggan från riggen till Bird of Passage i förgrunden. Som synes står jag själv ombord på båten vid vår brygga och tar bilden. En avancerad form av "selfie" kanske. Det lilla huset till höger är vår bastu och till vänster skimtar man Gustavs stuga bakom några enar och ett litet utedass. Långhuset ligger bakom Höghuset och syns inte från det här hållet.

Dom Ryska kanonerna

Finland blev självständigt 1917 efter drygt 100 år av Ryskt styre. I samband med detta fanns det dom som ville att Åland skulle hamna under Svensk flagg, men Nationernas Förbund beslutade 1921 att Åland skulle fortsätta att tillhöra Finland, fast med omfattande självstyre och som demilitariserad zon.

Detta gäller än idag, Åländska ungdomar gör inte militärtjänst och det finns inga militära installationer eller militär personal på Åland. Däremot finns det

historiska rester av militära installationer. Under första världskriget byggde nämligen Ryssarna ett 10-tal fasta kanonbatterier på Åland. När kriget var slut fick Svenska, Tyska och Finska militärer i uppdrag av Nationernas Förbund att förstöra batterierna.

Länk till beslutet från 1919: [Beslut om demolering](#)

Sommaren 2014 var Tove och jag en dag på skärgårdsön Kökar och vi träffade då en gammal bekant till Tove som tog oss med upp på ett berg och visade oss resterna av ett gammalt söndersprängt Ryskt kanonbatteri. En stenlagd väg ledde up till platsen.

Tre år senare hittade jag en notis i en turistbroschyr om ytterligare ett gammalt Ryskt batteri. Batteriet vid Sälis. Vi åkte dit för att titta och jag skrev sen om det i Loggboken från 2017.

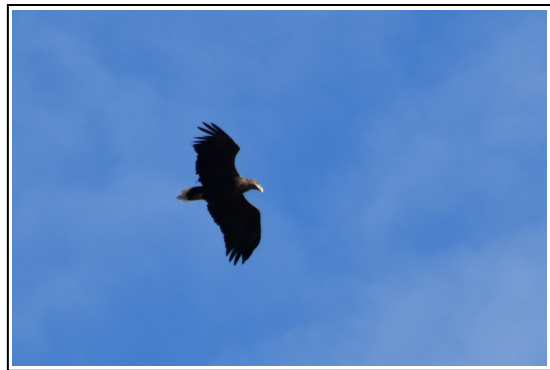
Länk till Loggboken 2017: [Sälis kanonbatteri](#)

Jag Googlade lite och hittade mer uppgifter om demolerade Ryska batterier och sen råkade jag nämna för våra grannar att jag hittat information om ett ryskt batteri på Boxö inte så långt ifrån där vi bor. Dom föreslog då att dom skulle ta oss dit i sin motorbåt, nån dag när det passade. Dom hade varit där tidigare och visste att det fanns några gamla ruiner där.

En fin dag i slutet av sommaren åkte vi ut till Boxö för att titta. Militärerna fuskade inte när dom sprängde batteriet 1921, det finns knappt en enda hel sten kvar. Den ryskbyggda vägen från bryggan upp till kanonerna är dock intakt så det är lätt promenera dit.

Vi passade också på att besöka Ålands största grotta, den så kallade Rövargrottan på Boxö och vi fick också se flera Havsörnar på nära håll. En trevlig utflykt, tack till Christer och Carola.

Nu hade vi sett tre demolerade batteriplatser (Kökar, Sälis och Boxö) och eftersom det är trevligt med en liten utflykt då och då började jag läsa på för att se om jag kunde hitta fler. Det visade sig att det fanns ett antal platser på fasta Åland men också några på öarna i skärgården, ett 10-tal sammanlagt.

En plats som verkade lätt att ta sig till var Kungö Batteriberg i Hammarland. Tove och jag hittade dit och nu började vi känna igen oss. Massor med ointressant sprängsten men fina informationstavlor med gamla

fotografier som visade hur platsen sett ut innan den demolerades. Å så fick vi en bra promenad.

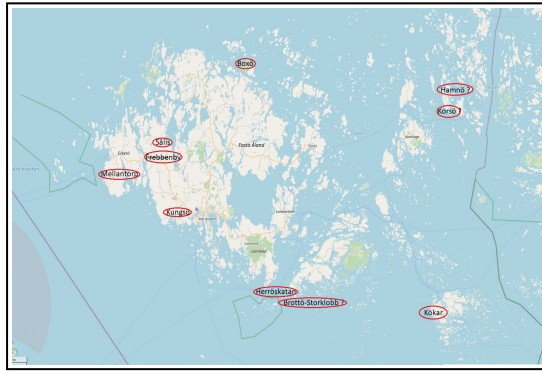
Några veckor senare besökte vi batteriet på Herröskatan i Lemland. Det var också intressant, men sen blev det svårare.

Jag hade läst att det skulle finnas ett demolerat batteri i Frebbenby och ett annat i Mellantorp men visste inte exakt var. Vi åkte till Frebbenby men hittade tyvärr inga rester någonstans så där krävs det mer forskning. Mellantorp hittade jag inte ens på kartan men det borde ligga ungefär där Torp ligger idag på Eckerö kom jag fram till. Vi åkte dit och snurrade runt på småvägar ett tag och plötsligt fick vi syn på något som såg bekant ut!

Strax intill vägen genom Torp såg det ut ungefär som det sett ut på de andra demolerade platserna. Tonvis med sprängsten men här fanns det tyvärr inga skyltar som avslöjade vad det hade varit. I närheten hittade vi en vägskylt som pekade mot Mellantorp och där hittade vi en stenlagd lång smal väg som ledde upp på ett berg. Samma typ av väg som vi sett på de andra platserna. Här någonstans borde väl kanonerna stått? Vi vet fortfarande inte, så även när det gäller Mellantorp krävs mer forskning om vi ska hitta den exakta platsen.

Det lär ha funnits ytterligare några batterier men dom låg ute i skärgården så där behöves en båt för att kunna se något. Kanske kan vi komma dit nån gång i framtiden. Det vore ju kul att ha sett allihop nu när vi börjat. Jag har markerat var jag tror att dom ligger på nedanstående karta.

På Eckerö byggs det vindkraft

Åland producerar idag 20% av sin el med hjälp av 19 vindkraftverk varav hälften finns på fasta Åland och resten är utspridda bland skärgårdskommunerna. En ny vindkraftpark byggs just nu på södra Eckerö och när den är klar ökar produktionen från dagens 20% till 65%. En kraftig utbyggnad alltså bestående av 10 turbiner om vardera 4 MW.

Ålands kraftnät är via kablar anslutet både till Finland och Sverige. Från Sverige importeras idag c:a 75% av Ålands elbehov och från Finland c:a 5%. När den nya vindkraftparken i Långnabba är klar räknar man med att blåsiga dagar kunna exportera el både till Sverige och till Finland.

Delarna till kraftverken kommer med båt till Berghamn på Eckerö och körs sedan med specialkonstruerade lastbilar dom sista kilometrarna ner till Långnabba där dom sätts ihop med hjälp av stora lyftkranar. Vi stötte på en

av bilarna när vi skulle med färjan över till Sverige nyligen. Det är mäktiga ekipage.

Gott Nytt År

Ja, det var nog allt jag hade att berätta om tiden som gått sen vi avslutade vår segling jorden runt. Nu börjar det nya året 2022 och det är ännu ett oskrivet kapitel. Jag brukar gå igenom de bilder jag tagit och välja ut sånt som jag tror kan vara intressant. Dom bilderna skriver jag sen texter till. Ibland finns det inte så mycket att säga, kanske bara att vi är lyckligt lottade som får bo så nära naturen. Bilderna får tala för sig själva.

Slut på 2021

